

Karl Ove Knausgård (n. 1968) este un scriitor norvegian cunoscut mai ales pentru cele șase romane autobiografice intitulate sugestiv *Lupta mea (Min kamp)*. Născut în Oslo, Knausgård a crescut pe insula Tromøya, în Arendal și în Kristiansand, și a făcut studii de artă și literatură la Universitatea din Bergen. A debutat în 1998 cu romanul *Ute av verden*, pentru care a primit Premiul pentru Literatură al Criticilor Norvegieni, acordat pentru prima dată unui roman de debut. Între 1999 și 2002, Knausgård a fost coeditor la *Vagant*, o revistă literară norvegiană fondată în 1988, pentru care a realizat interviuri extrem de interesante cu scriitorii Rune Christiansen și Thure Erik Lund. Al doilea roman, *En tid for alt* (2004), a fost la fel de bine primit de critică și a fost nominalizat la Premiul pentru literatură al Consiliului Nordic și la IMPAC Dublin Literary Award. Consacrarea a venit însă odată cu publicarea, între 2009 și 2011, a seriei de romane autobiografice însumând peste 3500 de pagini, care a devenit unul dintre cele mai mari fenomene literare în Norvegia, cu peste 450000 de exemplare vândute. În 2010, scriitorul a înființat o mică editură împreună cu Yngve Knausgård (fratele său) și cu Asbjørn Jensen. În 2015–2016 a publicat patru cărți dedicate anotimpurilor: *Om høsten (Toamna)*, *Om vinteren (Iarna)*, *Om våren (Primăvara)* și *Om sommeren (Vara)*.

TOAMNA KARL OVE KNAUSGÅRD

Cu ilustrații de Vanessa Baird

Traducere din limba engleză
JUSTINA BANDOL

București
2019

CUPRINS

Scrișoare către o fiică nenăscută. 28 august	13
SEPTEMBRIE	
Mere	25
Viespi	29
Pungi de plastic	33
Soarele	37
Dinți	41
Marsuini	45
Benzină	49
Broaște	53
Biserici	57
Urină	61
Cadru	69
Crepuscul	73
Apicultură	77
Sânge	81
Fulger	85
Gumă de mestecat	89
Var	95
Vipere	99
Gura	103
Dagherotip	107

Scrisoare către o fiică nenăscută.	29 septembrie	111
OCTOMBRIE		
Februarie.....	121	
Cizme de cauciuc	125	
Meduze.....	129	
Război.....	133	
Labii	137	
Paturi.....	141	
Degete.....	143	
Frunze de toamnă	147	
Sticle.....	151	
Miriști.....	155	
Bursuci	159	
Bebeluși.....	163	
Mașini.....	167	
Singurătate	171	
Experiență	175	
Păduchi.....	179	
Van Gogh.....	183	
Migratia păsărilor	187	
Tancuri petroliere.....	191	
Pământ	195	

Scrisoare către o fiică nenăscută.	22 octombrie	199
NOIEMBRIE		
Conserve.....	207	
Chipuri	211	
Durere.....	215	
Zori de zi	219	
Telefoane.....	223	
Flaubert.....	227	
Vomă.....	231	
Muște	235	
Iertare	239	
Nasturi.....	243	
Termosuri	247	
Salcia	251	
Vase de toaletă.....	255	
Ambulanțe	259	
August Sander	263	
Hornuri	267	
Păsări de pradă	271	
Tăcere.....	275	
Tobe.....	279	
Ochi.....	283	

28 august. Acum, în clipa când scriu asta, tu nu știi nimic despre ceea ce te așteaptă, despre lumea în care te vei naște. Iar eu nu știu nimic despre tine. Am văzut o ecografie și mi-am pus palma pe burta în care crești, atât. Mai sunt șase luni până când te vei naște, și în timpul ăsta se poate întâmpla absolut orice, dar eu cred că viața este puternică și de neoprit, cred că vei fi bine și că te vei naște teafără, sănătoasă și plină de forță. Vei vedea lumina zilei, cum se spune. Când s-a născut sora ta cea mai mare, Vanja, afară era noapte, un întuneric plin de vârtejuri de zăpadă. Chiar înainte să iasă la iveală, una dintre moaște m-a tras de mâne că, „prindeți-o dumneavoastră!“ mi-a spus, și asta am și făcut, un copilaș mic de tot a aterizat în mâinile mele, luncos ca un pui de focă. Eram atât de fericit, că am plâns. Când s-a născut Heidi, un an și jumătate mai târziu, era toamnă, o vreme posomorâtă, rece și umedă aşa cum e uneori în octombrie, ea a venit pe lume dimineață, nașterea a fost rapidă, și, după ce-i apăruse capul, dar nu și restul corpului încă, de pe

buze i-a ieșit un mic sunet – și a fost un moment plin de bucurie. John, căci aşa se numește fratele tău mai mare, s-a născut într-o cascadă de apă și sânge, într-o cameră fără ferestre, parcă am fi fost într-un buncăr, și, când am ieșit după aceea să-i sun pe bunicii lui, am fost surprins să văd că afară e lumină și că viața continuă ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic deosebit. Era 15 august 2007, cinci sau șase după-amiază, la Malmö, unde ne mutaserăm cu o vară înainte. În seara aceea ne-am cazat la un hotel din apropierea spitalului, și a doua zi m-am dus să le iau pe surorile tale, care s-au amuzat copios punându-i lui John o șopârlă verde de cauciuc în creștetul capului. Aveau, pe atunci, trei ani și jumătate și aproape doi. Am făcut fotografii – într-o zi am să îi le arăt.

Așa au văzut ei lumina zilei. Acum sunt mari, acum s-au obișnuit cu lumea, și ciudat este că nu seamănă deloc între ei, fiecare are propria personalitate, și aşa au fost întotdeauna, de la bun început. Presupun că aşa va fi și cu tine, că ești deja persoana care vei deveni.

Două surori și un frate, o mamă și un tată – aceștia suntem. Asta e familia ta. O pomenesc prima pentru că ea contează cel mai mult. Bună sau rea, caldă sau rece, severă sau indulgentă

nu contează, ea este lucrul cel mai important, acestea sunt relațiile prin care vei ajunge să vezi lumea din jur și care vor modela felul cum percepi aproape totul, direct sau indirect, fie sub formă de împotrivire, fie de sprijin.

Acum, în ultimele câteva zile, suntem bine. În timp ce frații tăi erau azi la școală, eu și mama ta ne-am dus la Limhamn, și acolo, într-o cafenea, în căldura verii târzii – azi a fost o zi absolut minunată, soare, cer senin, o tentă abia simțită de toamnă în aer, toate culorile profunde și totuși vii –, am discutat ce nume să-ți punem. Eu propusesem Anne dacă vei fi fată, și azi Linda a spus că-i place foarte mult numele, are ceva luminos și solar, și asta e o calitate care vrem să fie asociată cu tine. Dacă vei fi băiat, te vei chama – aşa ne-am gândit – Eirik. În felul acesta, numele tău va conține același sunet pe care îl au și numele surorilor și fratelui tău – i scurt –, căci, dacă le spui cu voce tare, îl auzi în toate: Vanja (Vania), Heidi (Heidi), John (Ion).

Acum dorm, toti patru. Eu sunt în cabinetul meu de lucru – de fapt, o căsuță cu două camere și mansardă, din care văd, peste pașiște, casa unde se află ei, găurile negre ale ferestrelor, invizibile dacă n-ar fi stâlpii de peste drum cu lumina lor care umple bucătăria cu o lucire vagă,

fantomatică. Casa mare e de fapt compusă din trei căsuțe lipite una de alta, unite. Două sunt din lemn vopsit roșu, una din cărămidă dată cu var. Cândva în ele au locuit mai multe familii angajate la una dintre fermele mari din zonă. Între cele două corpuri de casă mai e unul, o casă de oaspeți, căreia noi îi spunem casă de vară. În potcoava pe care o formează cele trei clădiri se întinde curtea – lungă ca în de treizeci de metri, până la un gard alb. În ea sunt doi pruni, unul bătrân, din care o creangă a crescut atât de lungă și grea încât trebuie susținută cu două prăjini, și unul Tânăr, pe care l-am plantat vara trecută și care acum poartă pentru prima oară rod, un păr, tot bătrân, mult mai înalt decât casele, și trei meri. Unul dintre meri arăta înainte foarte rău, cu multe ramuri moarte, părea rigid și fără viață, dar apoi, în vara asta, l-am tuns – nu mai făcusem niciodată așa ceva – și m-a cuprins treptat așa o râvnă, încât am tăiat din el, am tăiat fără să mă opresc să văd cum arată, până când, în cele din urmă, seara târziu, am coborât din pom și m-am dat înapoi să-l privesc. „Mutilat“ a fost cuvântul care mi-a venit în minte. Dar crengile au crescut la loc, acoperite de frunziș des, și pomul e încărcat de mere. Asta e experiența pe care am câștigat-o luerând în curte: n-ai de ce să te îngrijorezi sau

să fii prevăzător, viața e extrem de rezistentă, pare să se năpustească în cascădă, oarbă, verde, și câteodată e înfricoșătoare – pentru că și noi suntem vii, dar noi trăim în ceea ce se poate numi un mediu controlat, care ne face să ne temem de tot ce e orb, sălbatic, haotic, năzuind spre soare, dar de cele mai multe ori și foarte frumos, într-un mod mai profund decât cel strict vizual, căci pământul miroase a putreziciune și a întuneric și colcăie de gândaci care fug în toate părțile și de viermi care se zvârcolească, tulpinile florilor sunt pline de sucuri, petalele lor se revarsă de miresme, iar aerul, rece și tare, cald și umed, plin de razele soarelui sau de ploaie, se lipește de pielea obișnuită cu interiorul ca o compresă liniștită de imediate. În spatele casei mari se află drumul, care se sfârșește la vreo sută de metri mai încolo, într-un soi de mică zonă semiindustrială abandonată, clădirile au aici acoperișuri din tablă ondulată, greamurile sunt sparte, afară ruginesc motoare și osii aproape înghițite de iarbă. De cealaltă parte, în spatele casei în care sunt eu, e o fermă mare din cărămidă roșie, e minunat s-o privești, cum stă impunătoare în mijlocul verdetii.

Roșu și verde.

Pentru tine ele nu înseamnă nimic, dar mie aceste două culori îmi spun foarte multe, exercită o atracție puternică asupra mea, și cred că asta e unul din motivele pentru care am devenit scriitor, căci resimt intens această atracție, și știu că e importantă, dar îmi lipsesc cuvintele să-o exprim, și de aceea nu știu ce este. Am încercat și m-am dat bătut. Capitularea mea sunt cărțile pe care le-am publicat. Poți să le citești într-o zi, și poate-ai să-nțelegi ce vreau să spun.

Sângele care curge prin vene, iarba care crește din pământ, copacii, ah, copacii legănându-se în bătaia vântului!

Lucurile acestea uimitoare, pe care ai să le cunoști curând și ai să le vezi tu singură, sunt foarte ușor de trecut cu vederea, și aproape fiecare om are modul lui de-a le ignora. De aceea scriu cartea asta pentru tine. Vreau să-ți arăt lumea, aşa cum e, peste tot în jurul nostru, tot timpul. Numai aşa voi fi eu însumi în stare să-o privesc.

Ce anume face ca viața să merite trăită?

Nici un copil nu-și pune această întrebare. Pentru copii, viața e de la sine înțeleasă. Nu e nimic de discutat aici: n-are nici o importanță dacă e bună sau rea. Și asta deoarece copiii nu

văd lumea, n-o observă, n-o contemplă, ci sunt atât de adânciți în ea, încât nu fac diferență între ea și propria lor ființă. Abia atunci când se întâmplă acest lucru, când apare o distanță între ce sunt ei și ce este lumea, abia atunci se pune întrebarea: ce face ca viața să merite trăită?

Senzatia pe care o ai când apeși clanța ușii și o împingi ca să-o deschizi, când o simți că se mișcă înăuntru sau în afară din balamale, întotdeauna ușor și fără împotrivire, și că intri într-o altă cameră?

Da, ușa se deschide ca o aripă, și chiar și numai lucrul acesta face ca viața să merite trăită.

Pentru cineva care a trăit mulți ani, ușa e de la sine înțeleasă. Casa e de la sine înțeleasă, curtea, cerul și marea sunt de la sine înțelese, chiar și luna, atârnată pe cerul nopții și strălucind intens deasupra acoperișurilor, e de la sine înțeleasă. Lumea se exprimă, dar noi n-o ascultăm, și, fiindcă nu mai suntem cufundați în ea, n-o mai trăim ca pe o parte din noi, e ca și cum ne-ar scăpa. Deschidem ușa, dar asta nu înseamnă nimic, e nimic, doar ceva pe care-l facem ca să trecem dintr-o cameră într-alta.

Vreau să-ți arăt lumea noastră aşa cum e ea acum: ușa, podeaua, robinetul și chiuveta, scaunul de grădină de lângă peretele de sub fereastra

bucătăriei, soarele, apa, copacii. Ai să ajungi să-o vezi în felul tău, vei trăi lucrurile pentru tine și vei duce propria ta viață, aşa încât firește că fac asta în primul rând pentru mine: saptul că-ți arăt lumea, micuța mea, face ca viața mea să merite trăită.

SEPTEMBRIE

MERE

Dintr-un motiv oarecare, fructele care cresc în țările nordice sunt ușor accesibile, carnea le e acoperită numai de o pieleță subțire care cedează lesne, și asta e valabil atât pentru pere și mere, cât și pentru prune, nu trebuie decât să muști din ele și să le înfuleci, în timp ce fructele care cresc mai la sud, portocalele, de pildă, mandarinele, bananele, rodiile, mango sau fructul-pasiunii, sunt adesea acoperite cu o coajă groasă, necomestibilă. În mod normal, în acord cu restul preferințelor mele în viață, le prefer pe ultimele, pe de o parte pentru că sunt pătruns de ideea că plăcerea trebuie să fie meritată printr-un efort depus anterior, pe de alta, pentru că întotdeauna am fost atras de ceea ce e ascuns și secret. Să muști o bucătică de coajă din creștetul unei portocale, ca să-ți poți strecura apoi degetul mare între ea și carne fructului, să simți gustul amăruii împroscându-ți pret de